

Na osnovu člana IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 55. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 10. juna 2009. godine, i na 35. sjednici Doma naroda, održanoj 15. septembra 2009. godine, usvojila je

ZAKON

O UPOTREBI ZNAKOVNOG JEZIKA U BOSNI I HERCEGOVINI

POGLAVLJE I. OPĆI PRINCIPI

Član 1. (Predmet)

- (1) Ovim Zakonom propisuje se pravo gluhih lica na upotrebu znakovnog jezika u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: znakovni jezik) i pravo gluhih lica na informiranje njima prilagođenim tehnikama, kao i obim i način ostvarivanja prava na tumača znakovnog jezika radi njihovog ravnopravnog uključivanja u životnu i radnu okolinu, kao i u sve oblike društvenog života s jednakim pravima i uslovima te s jednakim mogućnostima kakve imaju lica bez oštećenja sluha.
- (2) Gluha lica ostvaruju pravo na upotrebu znakovnog jezika prema ovom Zakonu.
- (3) Izuzetno se može primijeniti i drugi propis ako je on povoljniji za gluho lice.

Član 2. (Definicije)

U smislu ovog zakona:

- a) **Znakovni jezik** je jezik sporazumijevanja gluhih lica, odnosno prirodno sredstvo za sporazumijevanje gluhih lica. Znakovni jezik je vizuelno - znakovni jezički sistem s određenim postavljanjem, položajem, usmjerenošću i pokretima ruku i prstiju te mimikom lica.
- b) **Gluho lice** je lice koje je u potpunosti bez sluha, odnosno lice koje zbog otežanog sporazumijevanja upotrebljava znakovni jezik kao svoj prirodni jezik.
- c) **Tumač znakovnog jezika** je lice koje gluhim licima tumači govorni jezik u znakovni jezik, a licima koja čuju tumači znakovni jezik u govorni jezik.

Član 3. (Ostvarivanje prava)

Gluho lice može, prema ovom Zakonu, ostvariti pravo za tumačenje govornog jezika (bosanski, hrvatski i srpski govorni jezik) u znakovni jezik i znakovnog jezika u govorni jezik (bosanski, hrvatski i srpski govorni jezik).

POGLAVLJE II. TUMAČI

Član 4. (Tumači znakovnog jezika)

- (1) Tumač znakovnog jezika pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine može biti punoljetno lice koje ima znanje i vještine tumača znakovnog jezika, odgovarajući certifikat i koje je upisano u registar tumača znakovnog jezika.
- (2) Tumači su u svom radu dužni poštovati kodeks profesionalne etike za tumače.
- (3) Tumači su dužni da se javljaju na provjere znanja na zahtjev izdavaoca certifikata.

Član 5.
(Registar tumača)

- (1) Registar tumača znakovnog jezika vodi Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, a sadrži:
  - a) datum i broj odluke o upisu u registar;
  - b) lične podatke (ime i prezime tumača, datum i mjesto rođenja, jedinstveni matični broj - JMB);
  - c) stepen i smjer obrazovanja, prebivalište, poreski broj;
  - d) datum i broj izdavanja certifikata;
  - e) postignutu profesionalnu kvalifikaciju.
- (2) Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine izdaje rješenje o upisu u registar, odnosno o brisanju iz registra.
- (3) Protiv rješenja o upisu i brisanju iz registra ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Član 6.
(Evidencija tumača)

- (1) Savez gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine vodi evidenciju tumača znakovnog jezika upisanih u registar iz člana 5. ovog Zakona.
- (2) Evidencija sadrži sljedeće podatke:
  - a) ime i prezime tumača;
  - b) adresu, broj telefona, e-mail i vrijeme kada je tumač dostupan.
- (3) Evidencija tumača znakovnog jezika je javna i mora biti dostupna svim zainteresiranim.

Član 7.
(Brisanje iz registra)

Tumač se briše iz registra tumača znakovnog jezika:

- a) u slučaju smrti;
- b) u slučaju da mu je oduzeta poslovna sposobnost;

- c) ako pismeno izjavi da se više ne želi baviti zanimanjem tumača;
- d) ako mu je izrečena zabrana obavljanja zanimanja tumača;
- e) ako se, na zahtjev izdavaoca sertifikata, ne odazove na provjeru znanja ili ako na provjeri ne ostvari zadovoljavajući rezultat.

Član 8.
(Disciplinska odgovornost tumača)

- (1) Savez gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine, u saglasnosti s resornim ministarstvom, usvaja pravilnik o disciplinskoj odgovornosti tumača.
- (2) Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti određuje djelovanja kojima se krši dužnost pri obavljanju tumačenja, te postupak utvrđivanja odgovornosti, kao i mjere i posljedice u slučaju ustanovljene odgovornosti za kršenje dužnosti.

POGLAVLJE III. UPOTREBA ZNAKOVNOG JEZIKA

Član 9.
(Pravo na upotrebu znakovnog jezika)

- (1) Gluho lice ima pravo upotrebljavati znakovni jezik u postupcima pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine.
- (2) Gluho lice ima pravo upotrebljavati znakovni jezik i u svim drugim životnim situacijama u kojima bi gluhoća značila smetnju u zadovoljavanju njegovih potreba, uključujući i postupak međunarodne pravne pomoći.
- (3) Gluho lice ima pravo biti informirano u njemu prilagođenim tehnikama u skladu s posebnim propisima.
- (4) Pravo iz st. (1) i (2) ovog člana ostvaruje se osiguravanjem prava na tumača znakovnog jezika.

Član 10.
(Prevođenje sjednica na znakovni jezik)

Prilikom direktnog prijenosa ili emitiranja snimaka sjednica organa i institucija Bosne i Hercegovine putem audiovizuelnih medija, bit će osiguran prijevod na znakovni jezik.

Član 11.
(Upotreba znakovnog jezika u javnoj službi)

- (1) Organi i institucije Bosne i Hercegovine dužni su osigurati gluhim licima pravo iz člana 9. ovog Zakona u svim slučajevima, kada sporazumijevanje prilagođenim tehnikama gluhom licu ne omogućava ravnopravno učešće u postupcima.
- (2) Tokom obavljanja javne službe može se gluhom licu omogućiti sporazumijevanje na drugačiji način, ako je njemu prihvatljiv.

Član 12.
(Obaveza državnih organa na osiguranje tumača)

(1) Organi i institucije Bosne i Hercegovine dužni su osigurati gluhom licu tumača znakovnog jezika na zahtjev gluhog lica ili po službenoj dužnosti odmah čim od gluhog lica dobiju na uvid dokument (iskaznicu) kojim mu je priznato pravo na tumača.

(2) Plaćanje troškova tumača znakovnog jezika iz stava (1) ovog člana osigurava se iz budžeta državnih organa.

Član 13.
(Osiguravanje sredstava)

Usluge tumača znakovnog jezika u postupku pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine planiraju se i finansiraju iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

Član 14.
(Tarifa)

(1) Tumač znakovnog jezika plaćen je za svoj rad po tarifi za tumače koju, na prijedlog Saveza gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine, odobrava ministar pravde Bosne i Hercegovine.

(2) Tarifa se objavljuje u "Službenom glasniku BiH".

POGLAVLJE IV. SAVEZ GLUHIH I NAGLUHIH BOSNE I HERCEGOVINE

Član 15.
(Savez gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine)

(1) Savez gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine je pravno lice, koje je registrirano u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine, i obavlja sljedeće zadatke:

- a) vodi popis tumača znakovnog jezika;
- b) predlaže tarifu za plaćanje troškova tumača za organe i institucije Bosne i Hercegovine;
- c) osigurava pokrivanje potrebe za tumačima na teritoriji cijele države;
- d) razvija znakovni jezik u Bosni i Hercegovini;
- e) učestvuje u radu Komisije za znakovni jezik u Bosni i Hercegovini;
- f) koordinira rad tumača;
- g) vodi evidenciju o radu tumača;
- h) usvaja pravilnik o disciplinskoj odgovornosti i rješava prigovore iz člana 16. ovog Zakona;
- i) saraduje s entitetima, kantonima u Federaciji BiH i Brčko Distriktom BiH u pitanjima iz oblasti svog djelovanja i obavlja i druge zadatke iz ove oblasti.

(2) Zadatke iz stava (1) tač. a), b), c), e), g) i h) ovog člana obavlja Savez gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine kao javna ovlaštenja i kao udruženje od javnog interesa.

(3) Za obavljanje javnih ovlaštenja osiguravaju se sredstva iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, te se izvođaču izdaju na osnovu ugovora za svaku godinu.

Član 16.
(Pravo na prigovor)

Sve primjedbe u vezi s kvalitetom obavljenih poslova tumačenja zainteresirano lice može iznijeti u prigovoru Savezu gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE V. POSTUPAK OSTVARIVANJA PRAVA

Član 17.
(Reguliranje statusa i ostvarivanje prava)

Entiteti i kantoni u Federaciji BiH i Brčko Distrikt BiH će svojim propisima utvrditi:

- a) pravo na korištenje znakovnog jezika pred organima i institucijama tih nivoa vlasti;
- b) procedure i način sticanja statusa gluhog lica;
- c) evidenciju i iskaznice za gluha lica za taj nivo vlasti;
- d) evidenciju i iskaznice za tumače znakovnog jezika za taj nivo vlasti;
- e) posebna prava na tumača znakovnog jezika za đake i studente i
- f) druga pitanja vezana za prava gluhih i nagluhih lica.

Član 18.
(Čuvanje i upotreba ličnih podataka)

- (1) Za prikupljanje i upotrebu ličnih podataka po ovom Zakonu primjenjuju se odredbe kojima se regulira pitanje zaštite ličnih podataka.
- (2) Podaci o gluhim i nagluhim licima i tumačima znakovnog jezika trajno se čuvaju.

POGLAVLJE VI. KOMISIJA ZA ZNAKOVNI JEZIK U BOSNI I HERCEGOVINI

Član 19.
(Sastav Komisije za znakovni jezik u Bosni i Hercegovini)

- (1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine imenuje Komisiju za znakovni jezik u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Komisija za znakovni jezik).
- (2) Komisija za znakovni jezik ima pet članova, i to:
  - a) jednog člana-stručnjaka za oblast jezikoslovlja ili specijalne pedagogije;
  - b) tri člana koje predlaže Savez gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine, i to po jednog iz svakog konstitutivnog naroda u Bosni i Hercegovini i
  - c) jednog člana kojeg predlažu odgojno-obrazovni zavodi za gluha lica u Bosni i Hercegovini.

(3) Komisija za znakovni jezik ima predsjednika i dva zamjenika predsjednika, koje biraju članovi Komisije za znakovni jezik na prvoj sjednici.

(4) Sastav i rukovodstvo Komisije za znakovni jezik treba da odražavaju nacionalnu strukturu u Bosni i Hercegovini.

Član 20.
(Komisija za znakovni jezik)

(1) Komisija za znakovni jezik nadležna je za:

- a) razvoj znakovnog jezika u Bosni i Hercegovini;
- b) priznavanje i ravnopravnost znakovnog jezika u Bosni i Hercegovini;
- c) obrazovanje, osposobljavanje i rad tumača znakovnog jezika, te dinamiku dobivanja sertifikata;
- d) predlaganje izmjene standarda stručnih znanja i vještina tumača;
- e) saradnju s odgovarajućim organima u oblasti odgoja i obrazovanja, informiranja, zdravstvene zaštite i osiguranja, zapošljavanja, sporta, kulture, i sa svim drugim organima o pitanjima od interesa za znakovni jezik;
- f) predlaganje nadležnim organima usklađivanja pitanja koja su značajna za primjenu ovog zakona i
- g) rješavanje drugih pitanja, te osiguranje pomoći kod ostvarivanja zadataka koji se odnose na upotrebu znakovnog jezika u Bosni i Hercegovini.

(2) Komisiji za znakovni jezik dostavljaju se sva rješenja po prigovorima u vezi s kvalitetom rada tumača.

Član 21.
(Rad Komisije za znakovni jezik)

(1) Komisija za znakovni jezik sastaje se najmanje dva puta godišnje.

(2) Stručno, administrativno i drugo poslovanje za Komisiju za znakovni jezik obavlja Savez gluhih i nagluhих Bosne i Hercegovine.

Član 22.
(Izvještaj o radu Komisije za znakovni jezik)

Komisija za znakovni jezik jednom godišnje podnosi Vijeću ministara Bosne i Hercegovine izvještaj o radu.

POGLAVLJE VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23.
(Donošenje provedbenih propisa)

Ministar pravde Bosne i Hercegovine donosi provedbene propise za ovaj Zakon u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 24.
(Osnivanje Komisije za znakovni jezik)

Komisija za znakovni jezik osniva se najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 25.
(Uspostavljanje registra tumača znakovnog jezika)

- (1) Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine uspostavlja registar tumača znakovnog jezika u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (2) Do uspostavljanja registra iz člana 5. ovog Zakona, posao tumača u skladu s ovim Zakonom obavljaju tumači koji su završili osposobljavanje i provjeru znanja pa posjeduju validnu diplomu / certifikat koji izdaje Savez gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine.

Član 26.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

PSBiH, broj 424/09
15. septembra 2009. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Beriz Belkić, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Ilija Filipović, s. r.
